

Прича о храбрости

Две драмске емисије: „Вера и Ержика“ и „На раменима дива“

У два драмска термина протеклих дана, на првом и на другом каналу, емитоване су две емисије и различите у својој сличности, и готово једнаке у удаљавању од устаљеног литерарног приступа драматуршкој форми. Прва, домаћа, из Телевизије Нови Сад, „Вера и Ержика“, Желимира Жилника, узима за јунаке аутентичне, у животу постојеће личности које све „играју“ саме себе. У енглеској емисији „На раменима дива“ у производњи Би-Би-Си-ја и режији Ентонија Симонса, примењен је систем „пола и пола“, то јест поједине сцене су из живота, заједно са стварним ликовима, друге су са професионалним глумцима који „играју“ у животу постојеће ликове. Обе полазе од живота, од проблема и појава који „искачу“ из уходаног реда ствари.

Јунакиње Жилникове приче из живота су две текстилне раднице, Вера Миловановић и Ержебет Јакаб. На њиховој животној сцени Жилник се појављује у часу када оне желе да оду у инвалидску пензију и када су се суочиле са законским параграфима по којима се у радни стаж не урачунава рад, односно радни однос, пре петнаесте године живота. Битно је у Жилниковом драматуршком, као и режијском поступку, да он у ствари све време смирује чворно место за повод да се две обичне људске судбине издвоје у нечем као посебност. Заједно са својим изабраницама он не драматизује једну парадоксалну чињеницу — непризнат рад; и то из оног времена када је сваки напреднији социјални, или политички покрет осуђивао коришћење дечје радне снаге.

Спроводећи своју причу о двома женама кроз мирне воде њихове свакодневице, ограничавајући се на низање „слика из живота“ текстилних радница уопште, он као да и не жели да своју тему проблематизује више и додатније од оне поруке којом се неутрално, само

по себи, илуструје свака телевизијска репортажа, или информација у вестима, из неког нашег радног колектива.

У пропрамској оријентацији једног телевизијског трагања, можда пре свега за изражајним формама које погодују малом екрану и свестраној комуникацији са гледаоцем, Жилникова емисија, представљена као документарна драма, значајна је као остварење чији се аутор инспирисао самом телевизијом.

Да би се пратила прича „На раменима дива“, о брачном пару који је усвојио дечака стравично осакаћеног талидомидом који је његова мајка узимала за време трудноће, ваљало је погледати и воље и снаге. Тери Вајлс игра самог себе, а то значи младића рођеног без руку и са два патрљка од ногу. Родитеље који су га таквог усвојили, пружили му дом и породицу, прихватили га „као људско биће“, тумаче два глумца; (оба феноменални заступници енглеског стила глуме).

Тачно је да се у овој драматичној причи све врти око младића. Ипак га не бисмо назвали „драмским јунаком“. Он свој живот није изабрао, већ му је под ужасним околностима одређен. Леонард и Хазел су, опредељујући се за Терија, сами изабрали један нови савим другачији живот од оног којим су дотад живели. А то значи живот пун одрицања, материјалног и емоционалног жртвовања.

Суочити се са ликовима као што су Леонард и Хазел значи упознати истинске јунаке чији је живот трајно драмско стање, вечити сукоб са самим собом. Тери је за њих, са својом интелигенцијом и овешћу о себи и својој физичкој прикраћености непрестано искушење. Зато је ова прича о троје људских бића сједињених у заједничкој судбини драма о храбрости. И то као моралној категорији, пре свега.

О. Божићковић